

Marknadsföringen av LIFE-studien föregriper värderingen av läkemedlet

Marknadsföringen av angiotensin II-hämmaren losartan (Cozaar) är intensiv redan innan myndigheter och professionella sammanslutningar hunnit reagera, och innan någon ekonomisk och etisk diskussion hunnit föras. Detta nya sätt att introducera behandlingsprinciper väcker en rad frågor av betänkelig art.

BENGT JÄRHULT
 distriktsläkare, Ryd
bengt.jarhult@ltkronoberg.se

II LIFE-studien, som värderat den billiga β -blockeraren atenolol mot den dyra angiotensin II-hämmaren losartan, mer känd som Cozaar, har av företaget skickligt minglats ut i dagspressen. Björn Dahlöf vid medicinkliniken på Sahlgrenska har varit centralgestalt och via företaget MSD bjudit in Sveriges allmänläkare, även dem som inte deltagit i studien, till sociala begivenheter och en gratis weekendresa till Göteborg under förespeglning att detta är en epokgörande studie som kommer förändra våra behandlingsprinciper vid hypertoni.

Losartans plats inte klar

Det finns förvisso vissa intressanta data i studien som gäller t ex patienter med vänsterkammarmhypertrofi och diabetes, men losartans plats i terapiarsenalen är på intet sätt klar. Läkemedelsverket, SBU, Läkemedelsboken och läkemedelskommitteerna har inte tagit ställning till preparatets plats, och hela den ekonomiska och etiska diskussionen är i sin linda.

Hypertoni största diagnosgruppen

Hypertoni är den enskilt största diagnosgruppen för mig som allmänläkare. Behandlar jag i normaldos en patient med atenolol kostar läkemedlet för ett år drygt 300 kronor; med Cozar 2 500 kronor, nästan 10 gånger så mycket.

Nu har jag och allmänläkare, kanske flera läkargrupper, fått ett brev från Göteborgs universitet daterat den 23 mars 2002. Det är ställt till mig personligen, inleds med »Bästa kollega« och är undertecknat av Björn Dahlöf. Han beskriver i vällustiga ordalag hur bra LIFE-studien utfallit och påstår under rubriken »Kliniska slutsatser« bl a:

»De imponerande resultaten som visats med losartan i LIFE-studien får viktiga konsekvenser för klinisk praxis. LIFE är den första och enda hypertoni-studie som har visat att ett läkemedel

mot högt blodtryck, nämligen losartan, har klara fördelar jämfört med ett annat när det gäller att minska risken för kombinerad kardiovaskulär morbiditet och mortalitet. För första gången har vi visat att det spelar roll hur man sänker blodtrycket. De stora kliniska fördelarna och den förbättrade tolerans som visats för losartan i LIFE-studien tyder på att en implementering av dessa resultat skulle förbättra behandlingen av patienter med hypertoni. Resultaten av LIFE-studien innebär ett paradigmskifte som bör påverka klinisk praxis. Detta är ett steg framåt när det gäller behandling av hypertoni. Losartan har med LIFE-studien skapat en ny standard för behandling av högt blodtryck.«

Det är märkligt att Lars Werkös gamla klinik på Sahlgrenska blivit propagandacentral för enskilda företags intressen, tillika under sken av att detta är oväldig akademi. Varje brevpapper är stämplat med universitetets sigill. Jag får brevet samma vecka som Läkartidningen redovisar sina nya krav på forskarintegritet och jävsdeklaration vid publicering.

Några frågor till de berörda

Ett antal frågor inställer sig:

1. Är det Göteborgs universitet som står bakom denna marknadsföring? Är

det universitetet som betalat kalaset? Vilka regler gäller för institutionerna? Kan de efter eget gottfinnande låna universitetets namn till allehanda marknadsjippon?

2. Vad anser Läkemedelsverket och SBU Alert om den här typen av marknadsföring, som syftar till att snabbast möjligt etablera ett läkemedel i allmänläkarnas terapiarsenal? Detta långt innan myndigheter och professionella sammanslutningar, som inte är beroende av enskilda bolag, hinner vakna. Anser Läkemedelsverket och SBU idag att LIFE-studien skapat en »ny standard«, är ett »paradigmskifte«?

Prioriteringsutredningen

3. I slutändan är det skattebetalarna via landstingen som får betala för såväl läkarnas förlustelser, typ Göteborgssammandragningen, som de mångfaldigt ökade kostnaderna för hypertoni-behandling, som i förlängningen blir följderna om Dahlöfs och MSDs mission lyckas. Vad säger Landstingsförbundet om denna typ av introduktion av nya läkemedelsprinciper? Var tänker landstingen ta miljarderna under åren framåt för hypertoniens kostnadsökningar? Vad har man för etiska principer när valet står mellan att betala för Cozaar eller lägga ner sjukhus och vårdcentraler? Nu är det ju ett fint tillfälle att konkretisera Prioriteringsutredningens riksdagsförankrade förslag, som politiker och tjänstemän nästan alltid slingrar sig undan. •

Replik från Göteborgs universitet:

Ärendet är föremål för juridisk granskning

II Bengt Järhult frågar i sitt debattinlägg Göteborgs universitet om dess relation till MSDs marknadsföring av Cozaar.

Universiteten har en viktig roll som kritiska granskare av ny kunskap i vårt samhälle. Denna roll kan manifesteras i olika former av kunskapsbildning, både forskning och utbildning. Oavsett verksamheten måste universitetens integritet vara hög och oomtvistad.

MSD kopierade brevet

Därför ser vi allvarligt på ett missbruk av universitetets namn och varumärke. Före-

taget MSD har uppenbarligen på eget bevåg kopierat ett brev från en docent vid den medicinska fakulteten.

Vi har överlämnat ärendet, både vad gäller MSDs agerande och institutionens/forskarens agerande, till en av universitetets jurister för granskning.

Bo Samuelsson
 rektor, Göteborgs universitet

Göran Bondjers
 preses, Sahlgrenska akademien
 vid Göteborgs universitet